

Az Európa Tanács emberi jogi biztosa szerint nem a „tömeges bevándorlás”, nem a menedékkérők okoznak válsághelyzetet Magyarországon, hanem a kormány tevékenysége. Jelentős visszalépés történt a bírászkodás függetlensége, a női egyenjogúság, a civil szervezetek működési lehetőségei és a menedékjog terén. Sürgős változtatásokra van szükség – derül ki Dunja Mijatovićnak a hazánkról szóló jelentéséből. A kormány emberi jogi teljesítményének tételes bírálata egybecseng a Magyar Helsinki Bizottság álláspontjával.

Az Európa Tanács (ET) emberi jogi biztosa ma délelőtt hozta nyilvánosságra a februári magyarországi látogatásáról szóló jelentését. Dunja Mijatović és stábja egy hétig volt Magyarországon, és számos megbeszélést folytatott kormányzati szereplőkkel, az igazságszolgáltatás szereplőivel és civil szervezetekkel. A helyszíni vizsgálat négy lényeges emberi jogi témára összpontosított: 1) a menedékjogra, a menekülők emberi jogaira; 2) a hazai jogvédők és civil szervezetek helyzetére; 3) a bírászkodás függetlenségére; illetve 4) a nők és férfiak közti egyenlőségre. Az összkép igencsak kedvezőtlen. A biztos szerint az emberi jogok hazai helyzete lerontja az ország jogállami működését. Mind a négy területen jelentős a visszalépés, ami elfogadhatatlan.

A kormány 2016. március 9. óta tartja fenn a „tömeges bevándorlás okozta válsághelyzetet”, miközben a valós migrációs adatok alapján szó sincs erről. Így az összes menekültügyi eljárást ma már zárt tranzitónákban folytatják le. A biztos felszólítja a kormányt, hogy sürgősen szüntesse meg a törvényellenes állapotot, és vessen véget a „válsághelyzetnek”. Ahogyan a jelentés arra is felhívja a kormányt, hogy hagyjon fel a menekült- és idegenellenes kampányaival, ne korlátozza önkényesen a tranzitónákba belépők számát, és helyezze hatályon kívül azt a rendelkezést, amely alapján ma minden menedékkérelmet automatikusan elutasítanak. A jelentés nem hagyja szó nélkül a tranzitónák mostoha fogvatartási körülményeit sem, amelyek különösen a gyerekeket sújtják. A biztos elítéli a felnőttek éheztetést a tranzitónában, és azt a rendőri intézkedést, hogy az összes elfogott külföldit – bármiféle vizsgálat nélkül – átkényszerítik a határzár másik oldalára, azaz Szerbiába.

A jelentés részletesen foglalkozik a jogvédő civil szervezetek kormányzati megbélyegzésével és büntetőjogi fenyegetésével. Dunja Mijatović felszólítja a kormányt, hogy vonja vissza azokat a rendelkezéseket, amelyek megbénítják a társadalmilag hasznos szervezeteket. Kitér arra is, hogy éppenséggel támogató környezetet kellene kialakítani számukra, és szakmai tudásukat felhasználva együttműködni, konzultálni kellene velük.

A biztos hosszan taglalja a bíróságok működését kísérő problémákat és baljós előjeleket. Ezek szerint túlságosan nagy hatalom összpontosul majd két embernek, az igazságügyi miniszternek és a Közigazgatási Felsőbíróság elnökének a kezében anélkül, hogy mindezt egy bírók által választott testület ellenőrizni és ellensúlyozni tudná. Mint ismeretes, az ET alkotmányjogi tanácsadó szerve, a Velencei Bizottság azt javasolta, hogy csak ötéves bírói múlttal lehessen közigazgatási főbíróvá válni, és egy látszólag ezt célzó módosítást is beiktattak a törvénybe. Ennek ellenére még mindig van lehetőség arra, hogy akár bírói tapasztalat nélkül is a Közigazgatási Felsőbíróság elnökévé válasszon valakit a parlament június elején. Ez azért különösen fontos, mert a két legesélyesebb jelöltnek tartott Varga Zs. András és Patyi András

egyike sem rendelkezik öt éves bírói múlttal.

Az emberi jogi biztos szerint visszalépés történt a nemek közti egyenlőség terén is. A jelentés sürgeti, hogy a kormányerő ratifikálja a nők elleni és a családon belüli erőszak megelőzését szolgáló isztambuli egyezményt. A kormánynak segítenie kellene a nők munkaerőpiaci és közéleti érvényesülését. Most nem teszi. A jelentés üdvözi, hogy a kormány új nemzeti stratégiát készít a nők és férfiak közti egyenlőség elősegítésére, de azt csak az érdekeltek és a civil szervezetek bevonásával lehetne elkészíteni.

A Magyar Helsinki Bizottság egyetért az ET emberi jogi biztosának kritikájával, és felszólítja a kormányt, hogy végre hallja meg a jogállamisággal és emberi jogok védelmével kapcsolatos intő szavakat, és hajtsa végre az emberi jogi biztos által is javasolt lépéseket. Ennek során – megbélyegzésük helyett – működjön együtt a hazai civil szervezetekkel és az emberi jogok védelmére hivatott európai és nemzetközi szervezetekkel. „Ideje a kormánynak 180 fokos fordulatot vennie. Tagadás, hárítás és ellenségkeresés helyett azon kellene dolgoznia, hogy harminc évvel 1989 után hogyan válhat Magyarország olyan helyé, ahol minden ember szabadon megélheti saját magának és közösségének méltóságát fenyegetés és kiszolgáltatottság nélkül” – mondta Pardavi Márta, a Magyar Helsinki Bizottság társelnöke.